

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Confessionibus Ritè ac fructuosè excipiendis Doctrinas
tam generales, quàm speciales ad varios Hominum Status
accomodatas complectens**

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

De duodecima obligatione Ad errores in confessione audienda commissos
emendandos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49251)

multis cursim peractis præferenda sit? cum præsertim confessio aditum aperiat ad sanctissimum Sacramentum. Quæ tamen omnia de his præcipuè intelligenda sunt, qui rarius confitentur, aut majori infirmitate præmuntur; nam alioquin necessitas aut specialis utilitas hoc non suadet, præstat citius expedire Pœnitentes, tum ad molestiam aliorum pariter confiteri volentium cavendam; tum ad multa pericula & incommoda, quæ ex longis & inutilibus colloquiis oriri solent, atcedenda. 6. Ut singulari studio noxiam illam, & à Confessione naturali omni studio eliminandam Zelotypiam, quæ Confessarii interdum accensi ægrè ferunt, si sui Pœnitentes aliis confitentur, diligentissimè devitet, ad hoc enim faciendum non leves eum causæ impellere debent. Nam primò, nemo venit ad Confessarium, nisi Pater cælestis traxerit illum; si autem hic Pœnitentem ad alium Confessarium trahit, quam causam querelæ habere potest neglectus Confessarius, maxime, si solum DEI beneplacitum & voluntatem quærat, quam æque in non audito perficere & implere potest? Secundò, etiam si Proximi seu Pœnitentis salutem sincerè quærat, gaudere potius, quam tristari de discessu deberet, cum seipsum minimum omnium, atque ad omnia ineptum esse, sibi persuadere debebat, adeoque prudenter præsumere possit, Pœnitentem ab alio Confessario & peritius & efficacius curatum iri. Terziò, quia nihil ipsi etiam de merito decedit per discessum Pœnitentis, cum & voluntas ipsius bona, quæ audire paratus erat Pœnitentem, suo merito non sit caritura; & præterea, dum alteri Confessario, ad quem transit Pœnitens, de fructu obtento gratulatur, ejusdem se quoque participem faciat juxta illud S. Davidis pronunciatum: *Particeps ego sum omnium misericordiarum tuarum, & custodientium mandata tua.* Psal. 118.

DE DUODECIMA OBLIGATIONE

Ad errores in confessione audienda commissos emendandos.

Qu. *An Confessarius obligetur ad errores in confessione commissos emendandos?* R. pro resolutione hujus quæstionis distinguendum esse inter triplicis generis errores.

Primum genus est errorum ad substantiam pertinentium,

ut si Confessarius non habuit potestatem absolventi: si legitimam intentionem non elicuit: si formam debito modo non prorulit, aut absolutionis oblitus est. In his ergo casibus sic se gerat Confessarius. 1. Si potest adhuc corrigere errorem durante Confessione, corrigat; quòd si Pœnitens discesserit, aut sit in ipso habitu, saltem brevioris absolutionis formam proferat; imò id facere potest, si adhuc ante confessionale, aut non procul aectentem videat, uti docent Coninck & Bonac. apud & cum Ferd. de Castro p. 4. tr. 23. p. 18. §. 3. n. 3. quia Pœnitens hoc ipso, quòd fecerit confessionem cum intentione recipiendi absolutionem, censendus est in ea voluntate perseverare, donec eam recipiat; secus foret, si à conspectu Sacerdotis pro aliquo tempore recessisset, tunc enim idem Author putat, non esse absolutionem non præmonito dandam ob periculum, ne ob novum peccatum commissum omnino irritum efficiatur Sacramentum. 2. Si in ipsa confessione emendare non possit, possit verò moneri commodè Pœnitens de defectu, omnino eum monere debet, etiam non petita prius facultate cum eo loquendi, cum talis monitio dirigatur ad perficiendum Sacramentum ritè factum, atque adeò pars illius censetur, unde Suar. d. 33. l. 5. n. 3. & Laym. l. 5. tr. 6. c. 14. n. 15. docent, etiam renuente Pœnitente talem monitionem fieri posse. 3. Si absolutio propterea videtur manca fuisse, quia Confessarius non habuit jurisdictionem sufficientem, & omnino non detur occasio monendi, non multum angatur, cum probabilis sit sententia Sanch. l. 1. Summ. c. 9. n. 35. Laym. Ferd. de Castro & plurium aliorum doctentium indirectè & validè à mortalibus absolvi illum, qui Confessario jurisdictionem plenam non habenti saltem unum cum his peccatum confitetur, in quod jurisdictionem habet, talis Pœnitens autem unum utique saltem peccatum veniale confessus sit, in quod qui vis Sacerdos jurisdictionem habet. 4. Denique si casus daretur, in quo neque hoc solatium habeat, id unum superest, ut doleat de negligentia & culpa, si quam commisit, & pro Pœnitente oret, ne DEVS permittat illi ex tali errore grave damnum oriri, de reliquo tranquillus sit, & deinceps cautiùs in hoc iudicio procedat.

Secundum genus est errorum ad damnum tertij vergentium, ut, si Pœnitentem deobligavit à restitutione alteri facienda,

vel

vel certè obligavit, quando non debuisset: aut si quærendum hanc vel illam actionem cum damno alterius confessionem licitè exercere possit? affirmativè respondit: aut si ob peccatum aliter, quàm merebatur, apprehensum, gravem nimis & indiscietam pœnitentiam imposuisset; in quibus casibus sequentia observet. 1. Non inutiliter & inordinatè agatur ob restitutionem à se loco Pœnitentis faciendam, cum Suar. Vasq. Coninck. & plures alii doceant, non contraxisse Confessarium ullam obligationem restituendi, nisi mala sine damnum tale procurasset. 2. Si potest monere Pœnitentem & errorem corrigere, ubicunque potest, occasionem capessat, etiam extra confessionem, secretò tamen monendi, cum charitas erga Pœnitentem id jure ab ipso postulet. 3. Si neque hoc potest, certas preces, aliave opera pro eo, qui damnatus est illius errore passus est, offerat, ut saltem eo, quo potest, modo procuratam à se jacturam recompenset.

Tertium genus est eorum errorum, qui ad solam instructionem Pœnitentis pertinent, nec cum speciali illius damno sunt conjuncti, exceptâ ipsâ erroneâ instructione, ut, si diceret, matrimonium aut sponsalia valida esse, quæ non sunt valida: si liberaret aliquem à voto quo verè obligatur; in talibus ergo casibus ita se gerat. Et 1. si potest, per se doceat errorem, dicens, se rem meliùs considerasse, & hanc, quam modò proponit, doctrinam tutiorem sibi videri. 2. Si per se non possit, videat saltem, an non per alium corrigere possit errorem, cum hæc materia ad sigillum Sacramenti non pertineat, atque adeò sine scrupulo revelari possit, nisi constet, Pœnitentem aliter velle. 3. Si neque hoc modo error corrigi queat, ad preces, ut suprà dictum est, confugiat.

De Scientia facti.

Ad hanc propriè pertinet, ut Confessarius cognoscat, an & quale peccatum, mortale scilicet, vel veniale, unum vel multiplex commiserit Pœnitens; unde sequentia bene nôsse debet. 1. Quænam peccata ex genere suo mortalem, vel venialem malitiam contineant. 2. Quæ circumstantiæ aggravent peccatum, vel novam malitiæ speciem superaddant. 3. Quæ circumstantiæ ex mortali veniale, & vicissim ex veniali mortale faciant. 4. Quomodo cognosci possit numerica distinctio

atio peccatorum; quæ quidem omnes quæstiones breviter nunc resolventur; nam fusior & accuratior explicatio ad Theologos morales pertinet.

De peccato mortali in genere.

Qu. 1. Quid sit peccatum mortale? R. esse id, quod ob sui gravitatem, gratiam & amicitiam cum DEO solvit, pænâque æternam meretur. Unde rectè concludunt Theologi, Confessarium non facilè debere Pœnitentem peccati mortalis damnare; maximè si eum timorata aliàs conscientia esse cognoverit, nam, ut Richardus à S. Victore p. 1. pag. 389. ait, mortale peccatum est, quod non potest committi sine gravi corruptione sui, sine gravi læsione Proximi, sine gravi contemptu DEI. Jacobus Alvarez p. 3. l. 1. c. 17. §. 5. ait: Consensum in peccatum mortale esse tam impium, ut non possit celari, & ignorari. Deinde si quis statim post factum dubitet, an deliberatè consenserit, vel facti statim pœniteat, probabilius judicari posse, eum non consensisse, cum tanta sit malitia peccati mortalis, ut in recenti facilè agnoscat, nec forte animus à DEO averfus tam subito ad eum converti.

Qu. 2. Quenam peccata ex genere suo sint mortalia? R. Ea esse, quæ vel per se lædunt charitatem DEI, vel Proximi, vel nos ipsos graviter corrumpunt. Potissimum verò inter hæc peccata numerantur illa, quæ contra virtutes Theologicas aut contra Decalogum patrantur. Peccata quoque capitalia, licet non omnia, quia non omnia DEVM aut Proximum: aut nos ipsos graviter lædunt, uti de superbia, avaritia, gula, &acedia communiter sentiunt Authores.

Qu. 3. Quæ peccata mortalia specie differant? R. ea potissimum, quæ vel diversis virtutibus, vel certè eidem virtuti extremè opponuntur, vel quæ diversam difformitatem habent, id est, quæ ad eò diversa ratione & malitia ejusdem virtutis materiam attingunt, ut, quantum est ex natura ejusdem peccati, non sit eadem facilitas moraliter loquendo, neque propensio utrumque peccatum comittendi, qualia sunt homicidium, furtum, adulterium, detractio, & similia.

Qu. 4. Quæ circumstantia ex mortali veniale faciant? R. tres potissimum. Prima est, defectus sufficientis advertentiæ. Pro qua cognoscenda sequentia indicia à nonnullis afferuntur.

tur. Primum est, quodcumque materia actionis vel omissionis, de qua dubitatur, num fuerit deliberatè cum peccato suscepta, nullam continet specialem delectationem respectu voluntatis illius, à qua profecta est, signum est, ne semiplenam quidem advertentiam adfuisse. Hinc sequitur, non esse peccatum mortale, si quis ad illationem gravissimi mali graviter exandescat, quia initium iræ exortæ in tali casu plerumque est motus primò primus duntaxat. Secundum est, quodcumque materia actionis, de cujus honestate dubitatur, est valde grata appetitui, & aliquis advertit, se illi non nihil inhæsisse, aut alium effectum non bonum secutum esse, vehemens suspicio est, adfuisse non nisi semiplenam advertentiam, ut si quis advertat extraordinarium appetitum erga aliquod genus cibi, & habenas se laxasse cum aliqua operatione corporis. Tertium est, quodcumque actio veritatis circa materiam gravem à persona bene morata & valde timida suscepta est, præsumenda est in dubio non plene consensisse. Hinc non censetur consensisse, qui animum firmum, & sæpe repetitum propositum habuit non peccandi mortaliter, uti Sanch. & Bonac. apud Ferd. de Castro p. 1. tr. 2. d. 2. p. 6. n. 5. docent. Item si facile possit peccatum exequi, & cum compos sui est, pro viribus respuit, non enim affectus tam facile mutatur. Ita idem Ferd. l. c. & Tambur. l. 1. c. 1. §. 3. n. 28. cum Sanch.

Secunda circumstantia est *defectus perfecti consensûs*, cujus indicium est, si, cum potuerit facile exequi peccatum, non fecerit: si dubitet, num consenserit: si ita sit affectus, ut malitè mori, quàm deliberatè mortaliter peccare: si valde timide & suspectè se processisse meminit: si semisomnis fuit, nec sui compos: si actio non sit intrinsecè mala, aut in perniciem alicujus totius communitatis (cujus bonum privato præferendum est) vergens, & eam quis ex metu mortis aut alterius gravis mali suscipiat, ut si v. g. metu mortis sine vestibus sacris celebret, concedat enssem furenti, teneat scalas furi, contrahat matrimonium cum impedimento dirimente, porrigat Eucharistiam Peccatori occulto, uti probati Authores apud Dian. p. 3. tr. 6. re. 48. docent.

Tertia circumstantia est *defectus materia gravis*, qui ex fine, circumstantiis, & numero actuum inter se unitorum colligitur.

pendus est; unde peccat mortaliter, qui eodem die Festo sæpius parum laborat, aut die jejunii sæpius parum comedit, cum intentione perveniendi ad notabilem quantitatem; non autem, qui diebus diversis hoc facit.

De peccato veniali.

Qu. 1. Quid sit peccatum veniale? R. esse peccatum, quod ob suam levitatem non tollit amicitiam & gratiam DEI, imminuit tamen fervorem, & pœnam temporalem meretur.

Qu. 2. Quanam peccata ex genere suo venialia censeantur? R. ut plurimum ea omnia, quæ contra proprium bonum commissa sunt, v. g. inutilis & vana concupiscentia, vana oblectatio, prodigalitas, curiositas, superfluitas cultus & vestitus, nugæ, otium, excessus in cibo & potu, somno, usu conjugii, risu, timore, tristitia, appetitu pecuniæ, laudis &c.

Qu. 3. Quibus modis peccatum veniale in mortale transeat? R. sequentibus. 1. *Ratione finis adiuncti*, ut si quis mentiat ad copulam carnalem extorquendam. 2. *Ratione finis ultimi*, ut si quis ita erga rem levem afficiatur, ut malit transgredi præceptum sub mortali obligans, quam illam relinquere. 3. *Ratione scandalis*, seu ruinæ mortalis Proximo per illud creandæ, ut si quis coram Junioribus ex consuetudine verba blasphema sine intentione blasphemandi usurparet. 4. *Ratione periculi* incidendi in peccatum mortale, ut si quis partes occultas alieni corporis vel sexus ex curiositate aspiciat. 5. *Ratione contemptus*, ut si quis legem DEI, aut Regulas sui Ordinis, quatenus ordinem seu respectum ad legislatorem dicunt, contemnat. 6. *Ratione erroneæ conscientie*, ut si quis mortale putet, quod tamen per se tantum veniale erat.

De Circumstantiis Peccatorum.

Qu. 1. Quotuplicis generis circumstantia sunt, quæ in peccato specialem considerationem merentur? R. duplicis potissimum, scilicet aggravantium & speciem mutantium; prioris generis sunt, quæ peccatum in sua quidem specie relinquunt, sed tamen faciunt, ut majus longè peccatum reputari debeat; ut si quis furtum 100. florenorum committat. Posterioris generis sunt, quæ peccato novam specificam differentiam addunt, ut si quis dictos centum florenos ex gazophilacio fur-

retur, ut sic enim jam non furtum duntaxat, sed sacrilegium diceretur.

Qu. 2. Quomodo circumstantia speciem mutantem cognoscantur? *Re.* varias quidem ad hoc regulas ab Authoribus abferri (v.g. quòd illa circumstantia speciem mutet, quæ transfert actionem ad vitium alteri virtuti oppositum; vel ob quod peccato nomen novum exprimens illam malitiam impotum est; è contrario verò circumstantia, quæ non auget malitiam, nisi aliam præsupponendo, dicenda sit non mutare speciem) sed quia illæ non omnino infallibiles & universales videntur, ideo rectius videtur facere Confessarius, si quid in particulari de circumstantiis speciem mutantibus Authores doceant, ex ipsis eorum libris cognoscere studeat.

De Numero Peccatorum.

Qu. 1. Unde colligi possit distinctio numerica peccatorum? *Re.* ex duplici capite. 1. Ex objectis diversis numero non tantum materialiter, sed etiam formaliter distinctis; unde ocula, tactus, verba impudica copulam antecedentia, vel subsequenta, vel comitantia, unum numero peccatum constituent quia ad eundem actum & finem referuntur. 2. Ex interruptione morali actuum, quæ fit vel per contrariam voluntatem & propositum; vel per liberam cessationem ab actu; vel per cessationem naturalem v. g. somnum; vel per distractionem, quæ tamen in externis actibus tantum moralem interruptionem facit.

Qu. 2. Unde cognosci possit, num plura objecta coniungantur in ordine ad unum grave peccatum constituendum? *Re.* ad hoc Confessario hanc regulam servire posse; Quodcumque plures actiones per intentionem operantis ordinantur ad unum actum constituendum, tunc inter se uniti dicendæ sunt. Hinc qui plura furta minuta committit cum intentione perveniendi ad notabilem quantitatem, graviter peccat, uti Lugo, Sanch. Less. & alii communiter contra Navarrum docent; licet verò, si non haberet eiusmodi intentionem ulterius perveniendi.

Qu. 3. Quid observare Confessarius debeat in numero peccatorum indagando? *Re.* sequentes ei regulas servire possit. Prima. Cavendum, ne cum nausea & tædio Penitentis, nu-

numerus Peccatorum quærat, si ex dictis Pœnitentis probabili-
 ter & moraliter æstimari possit. Ita Tannerus q. 9. n. 90. &
 Laym. c. 13. n. 7. apud & cum P. Gobat tr. 7. n. 336. additque
 Tannerus hunc esse communem sensum Sapientum. Secun-
 da. Minus exactè quærendus est numerus ex illo, qui multa
 peccata cõfiteatur, quàm qui pauca. Nec valet hæc consequen-
 tia; Si proponerem hanc quæstionem Pœnitenti, intelligerem
 distinctiùs hoc peccatum, ergo teneor illam proponere. Ita
 Lugo d. 16. n. 590. apud & cum P. Gobat tr. 7. n. 337. Ter-
 tia. Si certus aut probabilis numerus haberi non potest, suffi-
 cit, si dicatur consuetudo peccandi, & tempus, ac frequentia
 in die, septimana, mense, vel anno. Ita C. Lugo, Hurt. Fill.
 & alii apud Busenbaum l. 6. tr. 4. du. 3. Quarta. Rustici ho-
 mines, qui agresti modo confitentur sine numero ac diligen-
 tia, non sunt cogendi repetere confessiones in doctis Parochis
 factas; cum enim bona fide confiteantur, & uniformem vi-
 tæ rationem habeant, ex confessione unius anni facilè de
 reliquis conjectura fieri potest, modò non evidentè con-
 stet, eos uno vel altero anno notabiliter scelestiùs vixisse.
 Ita Lugo d. 16. l. 14. n. 588. Arriaga d. 34. n. 34. & multi
 alii apud & cum Dian. p. 3. tr. 5. ref. 89. & p. 5. tr. 13.
 ref. 84.

CAPUT III.

DE PRUDENTIA CONFES-
SARII.

Erit Prudentiæ virtus ad omnes functiones Sacerdotum
 eritè perficiendas summè necessaria sit, meritò tamen præ
 omnibus aliis necessaria creditur ad confessiones audiendas,
 utpote ex quibus amplissimus fructus sperari potest, si cum de-
 bita diligentia ac cautela audiantur; è contrario verò maxi-
 ma pericula & damna timeri debent, si non eâ, quâ oportet,
 prudentiâ ac zelo excipiantur. Ut ergo etiam quoad hanc
 partem Confessarius suæ obligarioni satisfacere possit, dili-
 genter inquirere & nôsse debet, in quibus potissimùm capiti-
 bus prudentia ab eo observari debeat, quod non difficile
 intel-